

Deelzorgplan (Hoog)begaafdheid

Jaar van vaststellen

Mei 2014

Vastgesteld door

Inhoud

Verantwoording	3
Schoolvisie voor (hoog)begaafde leerlingen.....	3
In de onderbouw (gr. 1 tot en met 4)	3
3.1 Signalering	3
3.2 Diagnostisering	4
3.3 Plan van aanpak	5
In de bovenbouw (gr. 5 tot en met 8).....	6
3.2 Diagnostisering	6
3.3 Plan van aanpak	7
Beleid Acadin / Bolwerkgroep	8
Onderwijs op maat	8
Doelgroep	8
Bolwerkgroep	8
Werkwijze Acadin	8
Werkwijze Pittige Plustorens	9
Bijlagen	10

Deelzorgplan

Specifieke aandacht voor intelligente en (hoog)begaafde leerlingen.

Verantwoording

In het hedendaagse onderwijs is 'omgaan met verschillen' een centraal thema geworden en in verband hiermee is er in de laatste jaren een toenemende belangstelling voor (hoog)begaafdheid. Ook ouders komen steeds meer met vragen over hun kind(eren) met betrekking tot (hoog)begaafdheid. Uitgaande van onze visie willen wij iedere leerling optimale kansen en zorg bieden. De laatste jaren heeft de school veel geïnvesteerd in een goed leerlingvolgsysteem en onderwijsaanbod voor de zwakke tot gemiddelde leerling. We hebben via instructietafels en differentiatie op leerstofinhouden deze kinderen leren begeleiden.

In elke groep zijn er echter ook kinderen die een ontwikkelingsvoorsprong hebben. We noemen deze kinderen soms (hoog)begaafd, in andere gevallen spreken we van slimme kinderen of pluskinderen. Niet alle kinderen die opvallen door hoge testresultaten en een goed leervermogen zijn onderzocht en als (hoog)begaafd gediagnosticeerd. Toch vraagt deze groep binnen de klas ook een duidelijke zorg. De school is in het verleden in een zekere regelmaat geconfronteerd met de problematiek die daarmee samenhangt. Wij hebben geconstateerd dat de school hierop onvoldoende is toegerust om deze kinderen optimaal te kunnen begeleiden.

Schoolvisie voor (hoog)begaafde leerlingen

We willen dat er op onze school voor (hoog) begaafde leerlingen, in onderwijsinhoudelijke en pedagogisch didactisch opzicht een passend en gestructureerd onderwijs aanbod wordt gerealiseerd.

Dat betekent:

1. (H)b lln hebben specifieke aandacht nodig binnen ons onderwijs
2. (H)b lln dienen zoveel mogelijk verantwoordelijkheid te krijgen voor hun eigen leerproces
3. Leraar is voor (hoog)begaafde leerlingen vooral een coach, maar verschaft zeker ook instructie.
4. Betrokkenheid ouders van hoogbegaafde kinderen erg belangrijk
5. (H)b lln moeten de kans krijgen ontwikkelingsgelijken te ontmoeten
6. Welbevinden van (h)b leerlingen is belangrijker dan hoge prestaties

In de onderbouw (gr. 1 tot en met 4)

3.1 Signalering

Bij binnenkomst

Na 6 weken is er een gesprek tussen de ouder(s) en de leerkracht om ook zo informatie te krijgen over de leerling en om bijzonderheden welke zijn aangegeven op de oudervragenlijst te bespreken.

➔ *Als de leerkracht in de afgelopen weken dat de leerling op school is vermoedens heeft van een leerling met een ontwikkelingsvoorsprong, dan wordt bij het gesprek direct het formulier uit de SiDi R map (een instrument om ontwikkelingsvoorsprong en mate van hoogbegaafdheid in kaart te brengen) geraadpleegd om een nog gericht gesprek aan te kunnen gaan. Echter wordt dit vaak pas later erbij gepakt (fase diagnostisering).*

Hier vanuit kunnen de eerste signalen van een kind met een ontwikkelings voorsprong komen waardoor er gelijk gericht gewerkt kan worden met een leerling. Echter in de praktijk blijkt dat het vaak moeilijk al in te schatten is of een leerling daadwerkelijk zo voor loopt voor zijn

leeftijd, zeker ook voor ouders. Wanneer een kind binnen komt op school moet het zich eerst veilig voelen om er vervolgens mee aan de slag te gaan en dan kan het zich al hebben aangepast aan zijn leeftijdsgenootjes (zeker ook wanneer het al op een kdv of peuterspeelzaal heeft gezeten).

- Aan de hand van groepssignalering

Als er vermoedens zijn van een ontwikkelingsvoorsprong bij een kind dan wordt door de leerkracht de SiDi R verder geraadpleegd. Let wel op; voor groep 1 – 2 en groep 3 t/m 8 zijn er verschillende lijsten beschikbaar (zie bijlagen).

Door middel van het invullen van de **groepssignaleringslijst** kan er gekeken worden hoe een leerling bepaalde aspecten meer laat zien dan andere leerlingen. Deze lijst wordt in oktober ingevuld wanneer er zo'n 6 weken van het schooljaar verstreken zijn. Echter kan deze ook later ingevuld worden wanneer er blijkt dat een leerling erg uitblinkt t.o.v. leeftijdsgenootjes. Na het invullen volgt een groepsbespreking.

3.2 Diagnostisering

- Oudergesprek aan de hand van een formulier gericht op de ontwikkeling van de leerling. Wanneer blijkt dat een leerling later dan in het oriënterende gesprek zich laat zien als een mogelijk hoogbegaafde leerling wordt er opnieuw een oudergesprek aangegaan. Hierbij wordt er gericht gepraat over de ontwikkeling van het kind (in de ogen van de ouders). Het formulier uit SiDI R voor het oudergesprek kan er bijgepakt worden.

- Observatie

De logische stap daarna is het invullen van de **individuele observatielijst** behorende bij de SiDi R protocol. Daarna wordt de leerling besproken met de zorgcoördinator en wordt het vervolgtraject afgesproken.

- Doortoetsen

Een mogelijke volgende stap om te achterhalen wat een leerling daadwerkelijk kan is doortoetsen.

Hieronder wordt aangegeven welk observatiesysteem we gebruiken en welke eventueel afgenomen kunnen worden.

Groep 1 en 2;

- KIIJK observatiesysteem (met eventueel verder lopende leerlijnen boven kleuterleeftijd vanuit Compact en Rijk)
- Cito toetsen kleuters; rekenen voor kleuters / taal voor kleuters.
- Drie minuten toets (wanneer een leerling kan lezen).
- AVI-leeskaarten.
- Utrechtse getalbegrip toets.

3.3 Plan van aanpak

Wanneer duidelijk in kaart gebracht is dat de leerling echt een ontwikkelingsvoorsprong heeft is moet er een plan van aanpak worden opgesteld in samenspraak met ouders om deze leerling voldoende uitdaging te geven en tegemoet te komen aan zijn/haar ontwikkeling. Natuurlijk is ieder kind anders en kunnen we dus geen kant en klare aanpak beschrijven. Wel noteren we mogelijkheden die aangepakt kunnen worden.

Sowieso kan er een driedeling worden gemaakt in aanpak, namelijk;

- Verrijken
- Het volgen van de eigen ontwikkelingslijn
- Versnellen

Verrijken

- * De activiteiten moeten aansluiten bij de interesse van de leerling. De leerling wordt betrokken bij het maken van de keuzes van de activiteiten.
- * Het werken aan deze activiteiten is ingeroosterd en vindt plaats op een geplande tijd.
- * Er wordt voldoende variatie aangebracht in opdrachten en werkvormen.

Mogelijkheden voor verrijking zijn in de groepen 1 en 2 te vinden in:

- * Het aanbieden van uitdagender ontwikkelingsmateriaal.
- * Wanneer een leerling graag op het platte vlak werkt zijn er voldoende werkbladen om aan te bieden.
- * Vanuit Compact en Rijk zijn er activiteiten te organiseren met de leerling (of in een klein groepje) om op eigen niveau uit te werken en ook naar de interesse van de leerling wordt gekeken.
- * Via computerprogramma's zoals Kleuterplein en Ambrasoft kan er op eigen niveau gewerkt worden.

Mogelijkheden voor verrijking zijn in de groepen 3 en 4 te vinden in:

- * Acadin
- * Slimme taal
- * Plustaak en Kien Malmberg puzzelboekje rekenen 3 en 4
- * Ambrasoft computerprogramma taal en rekenen
- * Verrijkingsprogramma's behorende bij de lesmethoden. Bij Veilig Leren Lezen volgen alle kinderen kern 1 en 2. Begaafde kinderen kunnen na kern 2 in de "zon" werken. Criteria om in de "zon" te werken zijn:
 - * Van de 34 grafemen moeten er minstens 30 correct benoemd worden binnen 40 seconden.
 - * DMT kaart 1A: een score van 20 of meer goed.

Het volgen van de eigen ontwikkelingslijn

- De activiteiten moeten aansluiten bij de interesse van de leerling.
- De leerkracht neemt het initiatief en biedt de leerling de verrijkende materialen actief aan.
- Het werken met verrijkende materialen kan in groep 1 en 2 in de plaats komen van het werken met ontwikkelingsmateriaal.
- Er worden duidelijke eisen gesteld aan het werk.
- Er wordt gewerkt naar een "maatje". Samenwerken is zeer verrijkend bovendien voorkomt het dat een kind een uitzonderingspositie gaat innemen.
- Er worden diverse materialen ingezet die op alle ontwikkelingsgebieden gericht zijn.

Materialen

De materialen die aangegeven zijn bij verrijking kunnen ook hierbij ingezet worden. Echter kan het ook zijn dat een leerling al materialen/stof aangeboden krijgt vanuit een ander leerjaar wanneer blijkt dat de ontwikkeling hierin al ver genoeg is. Door middel van toetsing wordt er gekeken waar een leerling bijv. in een rekenblok instroomt.

Versnellen (voor alle groepen)

Er wordt niet zomaar besloten om een leerling een groep "over te laten slaan", onderstaande punten spelen mee in de afweging;

- Cognitieve aspecten:
Het kind moet over meer dan gemiddelde intellectuele capaciteiten beschikken.
- Didactische voorsprong:
Zonder een didactische aansluiting kan de stap te groot zijn. Dit kan gemeten worden door het doortoetsen aan de hand van Cito.
- Spanningsboog:
De leerling moet zijn aandacht langere tijd op zijn werk kunnen richten.
- Werkhouding:
De leerling moet over een werkhouding beschikken die geen belemmering vormt voor het meedoen in een hogere groep.
- Zelfstandigheid:
De leerling moet over voldoende zelfstandigheid beschikken om zich in de volgende groep te kunnen handhaven.
- Sociaal – emotionele ontwikkeling:
Een kind moet aansluiting kunnen vinden bij oudere kinderen. Ook moet het zich qua zelfstandigheid kunnen meten aan zijn groepsgenoten.

Tevens wordt de "Wenselijkheidslijst versnellen" uit het SiDi protocol ingevuld.

Na meting van bovenstaande punten wordt in overleg met ouders besloten om de leerling al dan niet te laten versnellen.

In de bovenbouw (gr. 5 tot en met 8)

3.1 Signalering

Net als in de onderbouw wordt het oktober SiDi R gevolgd.

Door middel van het invullen van de groepssignaleringslijst kan er gekeken worden hoe een leerling bepaalde aspecten meer laat zien dan andere leerlingen. Echter kan deze ook later ingevuld worden wanneer er blijkt dat een leerling erg uitblinkt t.o.v. leeftijdsgenootjes. Na het invullen volgt een groepsbespreking.

3.2 Diagnostisering

- Oudergesprek
Na het invullen van het SiDi R bestaat de mogelijkheid om een oudergesprek te houden over de behaalde resultaten. Dit zal niet voor alle leerlingen van toepassing zijn.
- Observatie
Een mogelijke stap daarna is het invullen van de **individuele observatielijst** behorende bij de SiDi R protocol. Daarna wordt de leerling besproken met de zorgcoördinator en wordt het vervolgtraject afgesproken.
- Doortoetsen
Een mogelijke volgende stap om te achterhalen wat een leerling daadwerkelijk kan is doortoetsen.
Hieronder wordt aangegeven welk observatiesysteem we gebruiken en welke eventueel afgenomen kunnen worden.

Groep 5 t/m 8;

* Cito rekenen.

* Cito begrijpend lezen.

- * Cito spelling.
- * Cito DMT
- * Avi

3.3 Plan van aanpak

Wanneer duidelijk in kaart gebracht is dat de leerling echt een didactische en ontwikkelingsvoorsprong heeft is moet er een plan van aanpak worden opgesteld in samenspraak met ouders om deze leerling voldoende uitdaging te geven en tegemoet te komen aan zijn/haar ontwikkeling. Natuurlijk is ieder kind anders en kunnen we dus geen kant en klare aanpak beschrijven. Wel noteren we mogelijkheden die aangepakt kunnen worden. Mogelijkheden zijn:

- Verrijken
- Versnellen

Verrijken

- De activiteiten moeten aansluiten bij de interesse van de leerling. De leerling wordt betrokken bij het maken van de keuzes van de activiteiten.
- Het werken aan deze activiteiten is ingeroosterd en vindt plaats op een geplande tijd.
- Er wordt voldoende variatie aangebracht in opdrachten en werkvormen.

Groep 5 t/m 8:

- * Plusboek van Taal Actief 4.
- * Drie sterren aanpak Wereld in Getallen 3.
- * Verrijkingsopdrachten behorende bij de methoden.
- * Plustaak en Kien
- * Ambrasoft computerprogramma taal en rekenen
- * Acadin

Beleid Acadin / Bolwerkgroep

Onderwijs op maat

De leerkrachten uit de jaargroep comprimeren de reguliere leerstof voor de meerbegaafde leerlingen tot een zodanige omvang aan de hand van de routeplanner. Daarnaast wordt er onderwijs op maat gegeven door de verschillende niveaus welke in onze reken-, taal-, en spellingsmethode wordt aangeboden. Hierdoor hebben de leerlingen tijd om te werken aan Acadin of de Pittige Plustorens. Wanneer kinderen hiermee werken zitten zij in de "Bolwerkgroep".

Doelgroep

- Kinderen met een IQ boven de 130 vastgesteld door een psycholoog.
- Leerlingen, die op deelgebieden duidelijk boven het gemiddelde scoren of op hoogbegaafd niveau scoren. Deze prestaties zijn voornamelijk terug te vinden in herhaalde A-scores op de Cito- toetsen, daarnaast kunnen zij door hun hoge werktempo toe met een compactere of versnelde leerlijn voor de vakgebieden rekenen en taal.
- Leerlingen die gesignaleerd zijn door de leerkrachten en/of ouders, waarbij het vermoedelijk om hoogbegaafde leerlingen gaat omdat dit in onze signaleringslijsten naar voren is gekomen. We gebruiken hier het SiDI protocol voor.
- De leerlingen dienen over een goede werkhouding te beschikken en door hun motivatie en inzet een grote mate van zelfstandigheid aan te kunnen.
- Leerlingen die werken met de routeplanner voor rekenen of werken in aanpak 3.

In groepen 3 t/m 5 wordt gewerkt met Acadin. Na de citotoetsen van M5 kunnen kinderen doorstromen naar de Bolwerkgroep.

In de groepen 6-7-8 kan Acadin ingezet worden voor meerbegaafde leerlingen, zonder dat zij aan bovenstaande criteria voldoen. Op deze manier wordt ook aan de onderwijsbehoefte van deze leerlingen voldaan.

Bolwerkgroep

Als aan de voorwaarden voor deelname aan de Bolwerkgroep is voldaan (criteria signaleringslijst en doelgroepomschrijving) én toestemming is verkregen van de ouders dan wordt de leerling toegelaten tot de Bolwerkgroep.

Evaluatie

De leerlingen worden 2 ledig gevolgd m.b.t. hun vorderingen:

Het onderwijs in de klas wordt beoordeeld door de leerkracht. Indien de leerkracht meent dat de resultaten over langere termijn bezien teruglopen dan neemt hij contact op met de Bolwerklerkracht om het handelingsplan bij te stellen en eventueel te kiezen voor meer instructie in de klas.

Het onderwijs in de Bolwerkgroep wordt beoordeeld door de Bolwerklerkracht en vastgelegd in de individuele rapportages.

Mocht het zo zijn dat de resultaten tegenvallen dan kan er besloten worden om leerlingen uit de Bolwerkgroep te halen. Tevens moeten de leerlingen voldoen aan de zelfstandige vaardigheden die nodig zijn om in de Bolwerkgroep te kunnen functioneren.

Werkwijze Acadin

De Bolwerklerkracht kent in eerste instantie een project toe aan de leerlingen. Na verloop van tijd wordt de eigen inbreng van de leerling steeds groter.

De leerlingen ontvangen in kleine groepjes instructie, waarna zij zelfstandig het project kunnen doorlopen. De projecten verschillen in moeilijkheidsgraad en doen een beroep op verschillende vaardigheden.

Na het project presenteren de leerlingen de uitkomsten van hun project. De leerkracht beoordeelt het proces en het product.

Werkwijze Pittige Plustorens

Bij de Pittige plustorens wordt op dinsdagochtend gewerkt met een heterogene groep leerlingen . De kinderen uit groep 7-8 werken van 8.30 tot 10.00 uur. De kinderen van groep 5 en 6 werken van 10.15 tot 11.45 uur. Tot midden groep 5 werken de kinderen van groep 5 uit Acadin, daarna stromen zij door naar de Bolwerkgroep. De kinderen van groep 6 werken met de Pittige Plustorens. Een tweede mogelijkheid om hier aan te werken wordt na de verhuizing ingepland.

De Pittige Plustorens.

Op dinsdagochtend werken de kinderen in kleine teams aan z.g. peperopdrachten. De peperprojecten zijn kant en klare pakketten die zich bevinden in de pittige plustorens. Vorderingen worden bijgehouden en via rapportgesprekken ook aan ouders meegedeeld. De doorgaande lijn is op verschillende manieren bepaald:

- Moeilijkheidsgraad: van een project van een peper naar meerdere pepers.
- Vaardigheden: zie leerdoelstellingen projecten, variërend van communiceren, creatieve vaardigheden, organiseren, presenteren enz.
- Invulling: deze is in principe vrij maar wordt indien nodig bijgestuurd door de leerkracht (ipv website, maquette op schaal maken, mondeling presenteren, filmen enz) Hierdoor werken de kinderen ook afwisselend met de Gele Pepers, de z.g. hulptools waardoor ze leren interviewen, filmen enz.)

Doel van deze opdrachten is vooral het werken aan de creatieve ontwikkeling van kinderen, het leren plannen, structureren en organiseren en te werken aan de sociaal-emotionele ontwikkeling zoals samenwerken en communiceren.

Bijlagen

- Oudervragenlijst groep 1 t/m 3 en groep 4 t/m 8
- Groepssignaleringslijst SiDi R
- Formulier voor het voeren van een nog gericht oudergesprek
- Individuele observatielijst (deze dient wel digitaal ingevuld te worden!!)
- Leerlijnen verder dan kleuterleeftijd vanuit Compact en Rijk